

ประกาศสถาปนาสมณศักดิ์ ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศรรามาธิบดี จักรีนฤพดินทร
สยามินทรราชธิราช บรมนาถบพิตร

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ประกาศว่า โดยที่ทรงพระราชดำริว่า
พระสงฆ์ซึ่งดำรงในสมณคุณ มีอุปการะยิ่งแก่การพระศาสนา สมควรจะได้เลื่อนอิสริยยศ
ในสมณศักดิ์สูงขึ้น มีอยู่ บัดนี้ จวบกาลมหามงคลสมัยเฉลิมพระชนมพรรษา ควรจะสถาปนาอิสริยยศ
พระสงฆ์ขึ้นไว้ เพื่อจักได้บริหารพระศาสนาให้เจริญรุ่งเรืองสถาพรสืบไป

จึงทรงพระราชดำริว่า พระธรรมโกศาจารย์ เป็น พระเถระผู้เจริญในสมณพรหมจรรย์
อนันตปฏิภาณปรีชา ได้ศึกษาแตกฉานในมคธปริวรรตน์ และอรรถธรรมวินัย สอบได้สำเร็จนักธรรมชั้นเอก
และเปรียญธรรม ๙ ประโยค ได้รับปริญญาพุทธศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับหนึ่ง) สาขาปรัชญา
จากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ปริญญาโทและปริญญาเอก สาขาปรัชญา และ
ประกาศนียบัตรภาษาฝรั่งเศส จากมหาวิทยาลัยเดลี สาธารณรัฐอินเดีย ปริญญาดุขฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์
สาขาปรัชญาการศึกษา จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สาขาปรัชญาและศาสนา จากมหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์ สาขาภาษาอังกฤษ จากสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
และสาขามนุษยศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยพุทธศาสนาเวียดนาม สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม
ปริญญาศาสนศาสตรดุขฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาพุทธศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
และปริญญาศิลปศาสตรดุขฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาการบริหารองค์กร จากมหาวิทยาลัยศรีปทุม
ปริญญาศึกษาศาสตรดุขฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ จากมหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล ปริญญาปรัชญาดุขฎีบัณฑิต
กิตติมศักดิ์ สาขาปรัชญา จากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และได้รับพระราชทานรางวัลเสมาธรรมจักร

ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา รางวัล “ศาสตรเมธี” สาขาศึกษาศาสตร์ ด้านการบริหารการศึกษา จากมูลนิธิศาสตราจารย์หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี รวมทั้งได้รับการเชิดชูเกียรติเป็นปูชนียบุคคลด้านภาษาไทยจากกระทรวงวัฒนธรรม และรางวัลอื่น ๆ อาทิ รางวัลคนดีศรีสังคม จากสภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ รางวัลมหิตลวราอนุสรณ์ รางวัลกิตติคุณ “เสมาคุณูปการ” จากกระทรวงศึกษาธิการ เข็มกิตติคุณ สถาบันพระปกเกล้า และรางวัลพุทธคุณูปการ วีรเกียรติคุณ จากคณะกรรมการการศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม สภาผู้แทนราษฎร ทรงพระกรุณาโปรดให้เป็นพระราชอาคันตุกะที่ พระเมธีธรรมมาภรณ์ ชั้นราชที่พระราชวรมนูณี ชั้นเทพที่พระเทพโสภณ ชั้นธรรมที่พระธรรมโกศาจารย์ โดยลำดับ ได้รับภาระพระพุทธศาสนา และสังวรรักษาสมณวัตร สมควรแก่ตำแหน่งเป็นอย่างดี บำเพ็ญกรณียกิจ เป็นहितานุहितประโยชน์แก่พุทธจักรและราชอาณาจักรโดยอเนกประการ กล่าวคือ ด้านการบริหาร และปกครองคณะสงฆ์ เป็นผู้ช่วยเจ้าอาวาส วัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร พระอารามหลวง กรุงเทพมหานคร เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๐ เป็นเจ้าคณะภาค ๒ ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๔๑ เป็นพระอุปัชฌาย์ ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นคณะเลขานุการคณะผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๔๗ ต่อมาเป็นเจ้าอาวาส วัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร พระอารามหลวง กรุงเทพมหานคร ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๔๘ และเป็น กรรมการมหาเถรสมาคม ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๕๔ ด้านการศึกษา เป็นราชบัณฑิตกิตติมศักดิ์ ประเภทวิชา ปรัชญา เป็นศาสตราจารย์สาขาวิชาปรัชญา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และเป็น อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๔๐ ได้จัดการให้มีการตรา พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ เพื่อให้มีสถานภาพเป็น มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐและเป็นนิติบุคคล ปัจจุบันมีพระนิสิตและนิสิตระดับปริญญาตรีถึงระดับ ปริญญาเอก จำนวน ๒๐,๐๐๐ รูป/คน มีวิทยาเขต วิทยาลัยสงฆ์ ห้องเรียนและหน่วยวิทยบริการ อยู่ทั่วประเทศกว่า ๔๐ จังหวัด และมีสถาบันสมทบอยู่ในต่างประเทศอีก ๕ แห่ง ได้แก่ ไต้หวัน สาธารณรัฐเกาหลี สาธารณรัฐสังคมนิยมประชาธิปไตยศรีลังกา สาธารณรัฐสิงคโปร์ และสาธารณรัฐฮังการี เป็นประธานสมาคมมหาวิทยาลัยพุทธศาสนานานาชาติ เป็นเจ้าสำนักเรียนวัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร ได้จัดการศึกษาแผนกธรรมศึกษาให้มีผู้สอบธรรมศึกษาได้เป็นจำนวนมาก จนได้รับการจัดอันดับอยู่ใน ลำดับต้น ๆ จากแม่กองธรรมสนามหลวง เป็นประธานกรรมการจัดทำรายละเอียดสาระการเรียนรู้อัน

พระพุทธศาสนา ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๑๒ ปี ของกระทรวงศึกษาธิการ และประธานกรรมการจัดทำหนังสือเรียนพระพุทธศาสนา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ นอกจากนี้ยังเป็นประธานอำนวยการจัดอบรมบาลีก่อนสอบในภาค ๒ ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๔๑ มีพระภิกษุสามเณรเข้ารับการอบรม จำนวนกว่า ๑๐,๐๐๐ รูป ด้านการศึกษาสงเคราะห์ ได้จัดตั้งกองทุนและมอบทุนการศึกษาแก่นิสิตของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย รวมทั้งทุนการศึกษาแก่นักเรียนทุกระดับชั้นเป็นประจำทุกปี ด้านการสาธารณูปการ ได้ให้บูรณปฏิสังขรณ์พระบรมธาตุมหาเจดีย์วัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร พระอารามหลวง กรุงเทพมหานคร โดยได้สำรวจและค้นพบพระบรมสารีริกธาตุพระบูชาและพระพิมพ์จำนวนมาก ซึ่งได้นำลงมาเก็บรวบรวมไว้ที่หอพระนทปริยัติธรรมศาลา และเปิดเป็นพิพิธภัณฑ์พระ “ประยุรวงศาวาส” ในเวลาต่อมา ส่วนพระบรมธาตุมหาเจดีย์ เมื่อบูรณปฏิสังขรณ์แล้วเสร็จ ได้รับพระราชทานรางวัลอนุรักษ์ศิลปสถาปัตยกรรมดีเด่น ประเภทปูชนียสถานและวัดวาอารามจาก สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี โดยสมาคมสถาปนิกสยามเมื่อ พ.ศ. ๒๕๕๔ นอกจากนี้ ยังได้ให้ก่อสร้างทำเรือวัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร และปรับภูมิทัศน์บริเวณหน้าวัด รวมทั้งสร้างกุฏิเตชะไกรศรี ส่วนการจัดการในส่วนของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ให้ก่อสร้างสำนักงานใหญ่ที่ตำบลลำไทร อำเภอลำไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา รวมทั้งได้จัดหาที่ดินจากการรับบริจาคและซื้อที่ดินเพิ่มเติม รวมทั้งสิ้น ๓๒๓ ไร่ เพื่อสร้างอาคารต่าง ๆ อาทิ อาคารสำนักงานอธิการบดี อาคารหอสมุดเทคโนโลยีสารสนเทศ อาคารหอฉัน ๗๒ พรรษา พระวิสุทธาธิบดี อาคารรับรองอาคันตุกะ ๙๒ ปี ปัญญานันทะ อาคารพิพิธภัณฑ์พระไตรปิฎก อาคารมหาจุฬาบรรณาคาร ๑๕๐ ปี สมเด็จพระปิยมหาราช อุโบสถกลางน้ำ และหอประชุม “มวก. ๔๘ พรรษา” โดย สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ สยามมกุฎราชกุมารเสด็จ ฯ ทรงประกอบพิธีเปิดที่ทำการของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เมื่อวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๕๓ ด้านการสาธารณสงเคราะห์ ได้จัดตั้งศูนย์พักพิงเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยที่มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย บริจาคปัจจัยช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยในเขตปกครองสงฆ์ภาค ๒ บริจาคสิ่งของเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยสึนามิ รวมทั้งได้จัดส่งพระนิสิตของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ไปช่วยเหลือฟื้นฟูด้านจิตใจแก่ผู้ประสบภัยที่บ้านน้ำเค็ม จังหวัดพังงา ตลอดจนพาคณะไปให้ความช่วยเหลือบริจาคทรัพย์และสิ่งของแก่ผู้ประสบภัยจากพายุทอร์นาโดที่สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ ด้านการเผยแผ่

พระพุทธศาสนา ได้แสดงพระธรรมเทศนาในโอกาสต่าง ๆ ที่ทรงบำเพ็ญพระราชกุศล รวมทั้งทางสถานีวิทยุกระจายเสียง สถานีวิทยุโทรทัศน์ นอกจากนี้ ยังได้แสดงพระธรรมเทศนากัณฑ์อุโบสถ ในวันธรรมสวนะที่วัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร พระอารามหลวง กรุงเทพมหานคร และจัดอบรมพระภิกษุ ให้เป็นพระนักเทศน์ในช่วงเข้าพรรษาเป็นประจำทุกปี รวม ๒๐ รุ่น จำนวนกว่า ๕,๐๐๐ รูป ส่งผลให้สำนักเรียนวัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร ได้รับการคัดเลือกเป็นศูนย์ฝึกอบรมพระนักเทศน์ประจำ กรุงเทพมหานคร ส่งเสริมการปฏิบัติธรรมและพัฒนาพระวิปัสสนาจารย์ จนได้รับประกาศยกย่องเป็นสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดดีเด่น เมื่อ พ.ศ. ๒๕๕๓ อีกทั้งแสดงปาฐกถาและเป็นวิทยากรบรรยายธรรม ให้ความรู้เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาทั้งในประเทศและต่างประเทศ เป็นประธานคณะกรรมการดำเนินการ จัดประชุมชาวพุทธนานาชาติ เนื่องในวันวิสาขบูชา วันสำคัญสากลของโลก ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๔๘ และเป็นประธานสภาสากลวันวิสาขบูชาโลก ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๕๐ นอกจากนี้ ยังให้จัดพิมพ์หนังสือ เผยแพร่อีกเป็นจำนวนมาก อาทิ พุทธศาสนากับปรัชญา ปรัชญากรีก คุณธรรมสำหรับนักบริหาร วิมุติมรรค ขอบฟ้าแห่งความรู้ ธรรมรักษาใจสู้ภัยสึนามิ มหาราชนักปฏิรูป ๖ ทรงครองแผ่นดิน โดยทศพิธราชธรรม พระพุทธศาสนากับความสมานฉันท์แห่งชาติ วิธีบูรณาการพระพุทธศาสนากับ ศาสตร์สมัยใหม่ พระพุทธศาสนากับวิทยาศาสตร์

สรรพกิจที่ พระธรรมโกศาจารย์ ได้ปฏิบัติบำเพ็ญมาโดยตลอดปรากฏผลดีและความเจริญก้าวหน้า แก่พระพุทธศาสนา ประเทศชาติ และประชาชนทั่วไป นับได้ว่าเป็นผู้เสียสละและมุ่งมั่นในงาน บัดนี้ พระธรรมโกศาจารย์ เป็นผู้เจริญด้วยพรชาอายุการรัตตัญญูเถรกรรมธรรม มีจริยาวัตรเป็นที่เคารพ สักการะเลื่อมใส สมควรที่จะได้ยกย่อง ให้ดำรงสมณฐานันดรสูงขึ้น

จึงมีพระบรมราชโองการโปรดสถาปนา พระธรรมโกศาจารย์ ขึ้นเป็น พระราชาคณะเจ้าคณะรอง มีราชทินนามตามที่จารึกในหิรัญบัฏว่า พระพรหมบัณฑิต สิริธรรมาภรณ์ประยุต วิสุทธีศีลาจารนิวิฐ ไพบูลย์วิเทศศาสนกิจดิลก ตรีปิฎกบัณฑิต มหาคณิสสร บวรสังฆาราม คามวาสี สถิต ณ วัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร พระอารามหลวง กรุงเทพมหานคร มีฐานานุศักดิ์ตั้งฐานานุกรมได้ ๘ รูป คือ พระครูปลัดสุวัฒนบัณฑิตคุณ วิบูลมहाคณานุนายก ตรีปิฎกธรรมรักขิต ๑ พระครูวินัยธร ๑ พระครูธรรมธร ๑ พระครูพิศาลสรวิฑูมิ พระครูคู่สวด ๑ พระครูพิสุทธิสรคุณ พระครูคู่สวด ๑ พระครูสังฆพิชัย ๑ พระครูสมุห์ ๑ พระครูใบฎีกา ๑

ขออาราธนาพระคุณผู้ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณฐานันดร เพิ่มอิสริยยศ ในครั้งนี้ จงรับธุระ
พระพุทธศาสนา เป็นภาระสั่งสอน ช่วยระงับอภิภรณ์ และอนุเคราะห์พระภิกษุสามเณรในคณะและ
ในพระอาราม ตามสมควรแก่กำลัง และอิสริยยศซึ่งพระราชทานนี้ และจงเจริญอายุ วรรณะ สุข พล
ปฏิภาณ คุณสารสิริสวัสดิ์ จิรัฏฐิติ วิรุฬหิไพบูลย์ ในพระพุทธศาสนาเทอญ

ประกาศ ณ วันที่ ๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๕ เป็นปีที่ ๖๗ ในรัชกาลปัจจุบัน

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร

นายกรัฐมนตรี